

режимі туристичну послугу. На ринку програмних продуктів представлені комп'ютерні системи, що дозволяють автоматизувати внутрішні бізнес-процеси туристичної компанії. Як правило, такі системи забезпечують ведення довідкових баз даних по клієнтам, партнерам, готелям, транспорту, посольствам, а також ведення турів та облік платежів, прийом замовлень та роботу з клієнтами, формування вихідних документів тощо.

Отже, резюмуючи вищесказане, можна стверджувати, що в умовах диджиталізації інформаційні потоки потрібно розглядати не просто як допоміжний фактор, а як важливу складову стратегічного управління туристичним бізнесом. Це дасть змогу побудувати обґрунтовану послідовність дій з реалізації стратегії розвитку туристичного підприємства, отримати необхідну базу даних для прийняття стратегічних і тактичних рішень, забезпечити соціально-економічний ефект від надання туристичних послуг.

Список використаних джерел:

1. Neto, F. A. NewApproachtoTourismDevelopment: InformationalFlowAspect. *DESA DiscussionPaper*. 2020. № 29. P. 62-70.
2. Swarbrooke G. SustainableTourismManagement. PrincipalLecturerinTourism. SchoolofFoodandLeisureManagement. SheffieldHallamUniversity:G.Swarbrooke, 2018.371 p.
3. Tribe J. EconomicsofLeisureandTourism. ButterworthHeinemann,2019. 112 p.

Ониський Костянтин

Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
підприємництва і торгівлі ЗУНУ Вашків О.П.)

РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ПРИНЦИПАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Поняття й принципи циркулярної економіки зародились на початку 1990-х років як новий напрямок у забезпеченні сталого економічного розвитку та реальної альтернативи класичній лінійній економіці. Зasadничі зміни концептуального характеру, в основі яких необхідність у переході до циркулярної економіки та провадження підприємницької виробничої діяльності на нових принципах господарювання та критеріях ефективності лише сьогодні набувають особливої гостроти і актуальності. Реалізація цих принципів у підприємстві дозволяє вибудувати сучасну промислову систему, яка є

відновною та регенеративною у своїй базовій основі й структурі. Такий підхід ставить на значно вищий рівень питання екологічної безпеки і охорони довкілля.

Проблематика питань побудови сучасної промислової системи на принципах циркулярної економіки є предметом аналізу досить широкого кола дослідників. Теоретичні засади функціонування циркулярної економіки знайшли відображення у працях В. Гурочкіної, М. Будзинської, А. Zucchella, S. Urban, О. Вашківа, О. Вашків, М. Рудої, Я. Мирка та інших дослідників.

Реалізація принципів циркулярної економіки у підприємстві передбачає «формування нових бізнес-моделей, що орієнтовані на зменшення кількості використовуваних ресурсів, впровадження повторного використання або замкнутого циклу виробництва (планування потреби виробництва у матеріалах) і переробки у виробництві, що дозволяє забезпечити захист навколишнього середовища та знижує первинну потребу підприємств промисловості у зовнішніх ресурсах» [1, с. 53]. Тобто циркулярна економіка – це така промислово-виробнича система, яка є регенеративною за своєю структурою, у якій виробництво та розподіл організовані для використання та повторного використання тих самих ресурсів знову і знову. Вона замінює концепцію кінця строку служби продукції на концепцію, в основі якої – відновлення та перехід на використання поновлюваних екологічних джерел енергії. Циркулярна економіка спрямована запобігати утворенню відходів через ретельно продуману та узгоджену розробку і дизайн виробів, необхідних матеріалів та систем, а також на розроблення таких підприємницьких бізнес-моделей, які виключають використання токсичних і шкідливих хімічних речовин, що унеможливають їх повторне використання. Відтак, будь-яка виробнича підприємницька структура, яка організовуватиме свою діяльність на засадах циркулярної бізнес-моделі орієнтуватиметься на дотримання низки принципів. Головними серед них є такі:

– принцип безвідходного дизайну готової продукції. «Усі етапи ланцюжка створення вартості стають задіяними у цьому процесі: від проектування до виробництва, до розподілу й використання, до оцінки матеріалів і компонентів, до створення нових бізнес-моделей. Інтернет «речей» підштовхує галузь у нову цифрову епоху «4.0», де потоки товарів краще пов'язані, а використання ресурсів і готових продуктів можна заздалегідь визначити й оптимізувати» [2, с. 22]. Відсутність відходів досягається завдяки проектуванню виробу та його оптимізації так, аби виріб можна було після закінчення строку служби розібрати і повторно використати у виробництві нового виробу. Поєднання у такий спосіб життєвих циклів складових елементів і виробу є визначальною ознакою циркулярної економіки, яка усуває

необхідність утилізації відходів. Циркулярна модель вводить чітку диференціацію між витратними і довговічними компонентами готової продукції [3, с. 53];

– принцип циркулярності у функціонуванні виробничого підприємства. Йдеться про виокремлення серед окремих матеріалів і компонентів, необхідних для виготовлення виробу, одноразових і тривалого використання. «В традиційній економіці виробники часто не розрізняють їх. Але в умовах нової економіки мета витратних матеріалів полягає у використанні нетоксичних та чистих компонентів, щоб вони врешті-решт повернулися до біосфери, де могли б дати додатковий ефект. Мета ж довговічних компонентів (наприклад, металів і більшості пластмас) полягає у повторному використанні або оновленні для інших виробничих застосувань через якомога більше циклів. Отже, в умовах циркулярної економіки продукти розроблено так, щоб забезпечити цикли розбирання, сортування та повторного використання, зменшуючи або повністю усуваючи відходи» [4, с. 110]. Таким чином, можна говорити про «включення підприємницьких структур у замкнений цикл, що дозволяє не лише переробляти відходи, але й уможлиблює їх повторне відновлення, використання, модернізацію і передбачає відповідний маркетинг товарів та їх компонентів у промисловості» [3, с. 55];

– принцип використання відновлюваної енергії. Використання відновлюваної енергії для функціонування виробничого циклу досягається отриманням її з процесів, які постійно відбуваються у навколишньому середовищі. Завдяки використанню відновлюваної енергії знижується залежність підприємницьких структур від ресурсів і підвищується стійкість бізнес-системи.

Сучасний розвиток економіки, особливо у сфері виробничого підприємства і його інфраструктури, потребують переходу на принципи циркулярної економіки. Це, у свою чергу, безпосередньо пов'язано з необхідністю формуванням принципово нових бізнес-моделей, орієнтованих на зменшення кількості використовуваних ресурсів, впровадження повторного їх використання у процесі замкнутого циклу виробництва, відновлення, редизайну та вторинної переробки. Завдяки цьому забезпечується вищий рівень захисту довкілля та знижується первинна потреба виробничих підприємницьких структур у зовнішніх ресурсах. Отже, концепція циркулярної економіки повинна стати надійною основою для переосмислення бізнес-процесів у підприємстві, сприяти покращенню екологічної ситуації, а відтак, пошуку та реалізації відповідних циркулярних бізнес-моделей.

Використані джерела:

1. Гурочкіна В., Будзинська М. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. № 5. С. 52-64. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.52-64.
2. Zucchella A., Urban S. *CircularEntrepreneurship: CreatingResponsibleEnterprise*. Cham : SpringerInternationalPublishing, 2019. 234 p. DOI: 10.1007/978-3-030-18999-0.
3. Vashkiv O.P., Vashkiv O.O. *Circulareconomyandecologicaleconomicsasparadigmsofmodernentrepreneurshipdevelopment*. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 5 (22). С. 50-56. DOI: 10.32840/2522-4263/2020-5-32.
4. Руда М.В., Мирка Я.В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Вип. 2. № 1. С. 107-121.

Плешко Владислав
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
підприємництва і торгівлі ЗУНУ Волошин Р.В.)

ОЦІНЮВАННЯ ПІДХОДІВ В НОРМАТИВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ СЕРТИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ

Сертифікація – система, яка безпосередньо встановлює відповідність продукту, товарів та послуг. Відбувається саме тоді, коли виробникові потрібно підтвердити що його продукція, товари або послуги відповідають вимогам загальноприйнятих стандартів. З латинського перекладу: сертифікація означає – “зроблено вірно”, тобто, продукт затверджений згідно стандартизованих вимог, якості та безпеки.

В Україні робота із сертифікації почала впроваджуватись після виходу постанови Кабінету Міністрів № 95 від 27.02.1992р. і Декрету Кабінету Міністрів “Про стандартизацію і сертифікацію” у травні 1993р (постанова на актуальний час втратила чинність). На цій основі були складені перші нормативні документи системи сертифікації УкрСЕПРО, їх метою було утворення державної системи сертифікації, яка передбачає необхідні організаційні, технічні й економічні заходи задля забезпечення усіх гарантій на закупівлю і використання споживачем продукту.